

aap

kiest een kaart

Online bijlage met tips, extra uitleg en doeblaadjes

P E L C K M A N S

Online bijlage bij 'aap kiest een kaart'

Auteur - Isabelle Gielen

Illustrator - Jan Van Lierde

Uitgeverij - Pelckmans Uitgevers, 2022

EAN - 5407226503004

BABOS064

aap kiest een kaart

Met 'aap kiest een kaart' kan een kind spelenderwijs klanken en letters leren, thuis of in de klas. In de speldoos vind je een boekje waarin de 20 spelletjes worden uitgelegd.

1. Speuren in boeken
2. Letterstraat
3. Verzin en spring
4. Kijk wat slak, mol en ik al kunnen!
5. Woordenmaker
6. Pas op voor neushoorn!
7. Zoek dezelfde letter
8. Help, een neushoorn!
9. Waar moet die letter?
10. Welke klank hoor je hier?
11. Is aap sneller dan neushoorn?
12. 4 op een rij
13. 3 op een rij
14. Vang neushoorn!
15. Vang neushoorn en aap mij na!
16. Kwartet
17. Raden maar!
18. Rebusrecord
19. Eén klank anders
20. Steel een letter, win een kaart!

De spellen zijn geordend van eenvoudig naar moeilijker. Een spel kun je vaak ook net wat moeilijker of gemakkelijker maken door een andere combinatie van kaarten te kiezen. Zelfs als kinderen nog maar heel weinig letters kennen, zijn er heel wat spelletjes die ze al kunnen spelen.

Als je heel nauw wilt aansluiten bij het tempo van de klas en enkel wilt oefenen met de letters die je kind al op school heeft geleerd, maak dan zelf woordkaartjes helemaal op maat van jouw kind met het kopieerblad in deze online bijlage. In de speluitleg bij 'aap kiest een kaart' staat bij 'Variatie' aangegeven hoe je een spel kunt aanpassen zodat je het kunt spelen met die zelfgemaakte woordkaarten en de letterkaarten van 'aap kiest een kaart'.

In deze online bijlage vind je ook nog extra tips om je kind te helpen als het leren lezen niet zo vlot gaat en een kopieerblad met illustraties en tekstballonnetjes zodat je kind zelf 'een boek van aap' kan maken.

Hoe moet je de letters juist verklanken?

Spreek de klanken uit zoals je kind dat op school leert, dus niet zoals je de letters benoemt wanneer je het alfabet opzegt.

De medeklinkers

- k** niet kaa, maar heel kort de k-klank
- m** niet em, maar mmm zoals in 'mmm, dat is lekker'
- n** niet en, maar nnn
- p** niet pee, maar heel kort de p-klank
- s** niet es, maar s als een slang die sist
- z** niet zet, maar zzz als een bij die zoemt
- v** niet vee, maar vvv
- r** niet er, maar rrr
- l** niet el, maar lll
- t** niet tee, maar heel kort de t-klank
- h** niet haa, maar hu
- b** niet bee, maar kort de b-klank
- d** niet dee, maar kort de d-klank
- w** niet wee, maar www
- f** niet ef, maar fff
- j** niet jee, maar jjj
- g** niet gee, maar wel de g-klank
- ch** de ch leert je kind als groepje herkennen
- sch** de sch leert je kind als groepje herkennen
- ng** niet n en g, de ng leert je kind als groepje herkennen
- nk** niet n en k, de nk leert je kind als groepje herkennen

Pas op met b en d op het einde van een woord!
Kijk voor meer uitleg bij 'Wat zijn eenvoudige klankzuivere woorden?' op pagina 6.

De klinkers

- i** zeg kort i zoals in ik, maar niet lang ie zoals in mier
- aa** de aa leert je kind als groepje herkennen
- a** zeg kort a zoals in das, maar niet lang aa zoals in aap
- ee** de ee leert je kind als groepje herkennen
- e** zeg kort de heldere e zoals in pen, maar niet lang ee zoals in teen
- oo** de oo leert je kind als groepje herkennen
- o** zeg kort o zoals in sok, maar niet lang oo zoals in boos
- uu** de uu leert je kind als groepje herkennen
- u** zeg kort u zoals in mus, maar niet lang uu zoals in muur
- ui** niet u en i, de ui leert je kind als groepje herkennen
- eu** niet e en u, de eu leert je kind als groepje herkennen
- ie** niet i en e, de ie leert je kind als groepje herkennen
- ei** niet e en i, de ei leert je kind als groepje herkennen
- ij** niet i en j, de ij leert je kind als groepje herkennen
- oe** niet o en e, de oe leert je kind als groepje herkennen
- ou** niet o en u, de ou leert je kind als groepje herkennen
- au** niet a en u, de au leert je kind als groepje herkennen

De kleuren van de klinkers

Bij de letterkaarten met vlieg zijn de medeklinkers zwart, maar de klinkers hebben een kleurtje gekregen.

a, e, i, o, u	groen
aa, ee, oo, uu	geel
oe, ie, ij, ei, ou, au, ui, eu	rood

In de rand zit ook een patroon verwerkt. Zo kunnen kinderen die kleurenblind zijn toch de drie groepen klinkers onderscheiden.

De gekleurde klinkers helpen een beginnende lezer bij het zien van de structuur van een woord. Een woord is opgebouwd uit zwarte medeklinkers (M) en klinkers in kleur (K).

- MKM-woord (bijvoorbeeld boos, pop, maan, huis): zwart-kleur-zwart
- KM-woord (bijvoorbeeld ik, oor, oog, uil): kleur-zwart
- MK-woord (bijvoorbeeld zee, nee, wij, jou): zwart-kleur

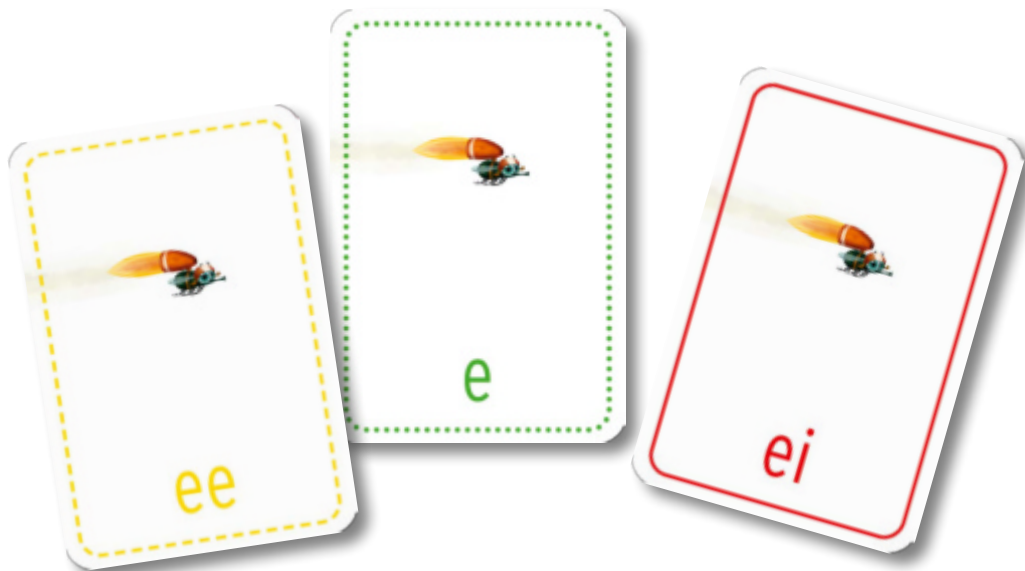
Bij de klinkers is er voor drie verschillende kleuren gekozen omdat dit handig is voor later. Later leren kinderen dat er korte klinkers zijn (groen), lange klinkers (geel) en andere klinkers (rood). Dit is de basis om de regel van de medeklinkerverdubbeling en de klinkerverenkeling aan te leren. De letterkaarten met vlieg kunnen dan als hulpmiddel worden gebruikt.

Voorbeeld

korte klinker (groen): a, e, i, o, u → medeklinkerverdubbeling
kat, pet, vis, sok, mus → katten, petten, vissen, sokken, mussen

lange klinker (geel): aa, ee, oo, uu → klinkerverenkeling
naam, teen, boor, muur → namen, tenen, boren, muren

andere klinker (rood): oe, ie, ij, ei, ou, au, ui, eu → schrijf wat je hoort
zoek, fout, ruit → zoeken, fouten, ruiten

Wat zijn eenvoudige klankzuivere woorden?

In 'aap kiest een kaart' zitten 29 woordkaarten met eenvoudige klankzuivere woorden. Dit zijn woorden die je net zo uitspreekt als dat ze geschreven zijn. Met de letterkaarten kunnen nog veel meer klankzuivere MKM-, KM- en MK-woorden worden gemaakt, waarbij M voor medeklinker en K voor klinker staat.

- MKM-woord: laag, val, boos, bos, geen, tel, zus, duur, vuil, zoek, fier
- KM-woord: ik, aap, oog, oor, uil, eet
- MK-woord: zee, mee, hij, zij, mij, jou, wij

Soms lijkt een woord heel eenvoudig, maar toch is het dat niet omdat het niet helemaal klankzuiver is. Heb, had, bed, web, pad, goud, paard, tand, zand ... zijn geen klankzuivere woorden, want b klinkt hier niet als b maar als p en d klinkt niet als d maar als t. Misschien vind je wel ergens een briefje van je kind met 'ik hep ...'. Dat is een typische fout bij beginnende lezers: ze schrijven alles net zoals ze het horen, maar dat klopt niet altijd. Soms is er een spellingsregel die zegt dat het anders moet. Ik schrijf heb met b, want als ik het woord langer maak, dan hoor ik b in hebben. Ik schrijf bed met d, want als ik het woord langer maak, dan hoor ik d in bedden.

Ook woorden zoals water, over, spelen en burens zijn niet klankzuiver. In het woord water klinkt het letterteken a niet kort zoals in das maar lang zoals in aap. In het woord spelen klinkt het letterteken e niet kort zoals in pet maar lang zoals in teen, en dan is er ook nog die doffe e. Voordat je kind deze woorden leert lezen, moet het eerst de basis goed onder de knie hebben. Daarom is het beter om in het begin alleen met klankzuivere woorden te werken. Zo breng je je kind niet in de war.

Maak samen met je kind eenvoudige klankzuivere woorden. In het eerste vakje van het spelbord staan neushoorn en vlieg. Zij wijzen de juiste leesrichting aan. Dan zijn er drie lege vakjes voor de letterkaarten (bijvoorbeeld: vies v/ie/s, heel h/ee/l, gaan g/aa/n, bal b/a/l, ruil r/ui/l).

Als je kind vlot woorden leest die je met drie letterkaarten maakt, kun je ook al eens een klankzuiver woord met vier letterkaarten maken (bijvoorbeeld: leest, loopt, stop, kast, broek, speel). Dan moet er ook een letterkaart op het vakje van neushoorn en vlieg gelegd worden en wijst de razende neushoorn onderaan op het spelbord de juiste leesrichting aan.

Woordkaartjes op maat van jouw kind

Als je kind nog maar weinig letters kent, zitten er in de speldoos misschien te weinig woordkaarten met woorden die je kind al kan lezen. Als je zelf woordkaarten maakt, dan zijn er heel wat spelletjes die je toch al kunt spelen met een combinatie van die zelfgemaakte woordkaarten en de letterkaarten uit 'aap kiest een kaart'. In de toelichting bij elk spel staat bij 'Variatie' aangegeven hoe je een spel kunt aanpassen zodat je het helemaal op maat van jouw kind kunt spelen. Met heel weinig letters kun je immers al heel wat woorden maken.

Voorbeeld

Je kind leerde op school de letters i, k, m, s, p, aa en r. Hiermee kun je eenvoudige klankzuivere woorden maken: ik, mis, mik, sip, sik, kip, maar, raam, paar, raap, raar, raas, raak, kaas, maak, ... Op pagina 8 vind je een kopieerblad met klankzuivere woorden met enkel de letters i, k, m, s, p, aa en r.

Met elke nieuw geleerde letter wordt het aantal klankzuivere woorden dat je kind al kan lezen groter. Kijk zeker ook in de boekjes van school. Daarin vind je vast inspiratie voor heel wat klankzuivere woorden die jouw kind al kan lezen. Ook in de lessuggesties bij 'aap leest een letter', 'ik lees samen met jou', 'aap leest een boek', 'muis zoekt een huis', 'mol in de put', 'sam is woest' en 'kas is boos' vind je handige kopieerbladen met klankzuivere woorden.

Je kunt ook samen met je kind woordkaartjes maken. Leg de letterkaarten van alle gekende letters open op tafel. Puzzel samen met die letters. Welke woorden kunnen jullie maken? Als je de letterkaarten met vlieg gebruikt, zal je kind al snel ontdekken dat je met alleen de zwarte letters, de medeklinkers, geen woord kunt maken. Je hebt ook een gekleurde letter nodig, een klinker, en die staat vaak tussen twee zwarte letters in. Laat je kind combinaties maken met zwarte en gekleurde letters. Laat je kind het woord lezen. Bestaat het woord echt? Of heeft je kind een nieuw woord verzonnen? Als je kind het woord dat jullie samen maakten nog niet kent, leg dan de betekenis uit. Als het woord echt bestaat, dan mag het op een woordkaartje worden geschreven. Op pagina 9 vind je een kopieerblad om zelf woordkaarten te maken op maat van jouw kind.

Hebben jullie genoeg woordkaartjes? Kijk dan welke spellen jullie met die zelfgemaakte woordkaartjes en de letterkaarten uit 'aap kiest een kaart' allemaal kunnen spelen.

i k

ik

m i s

mis

m i k

mik

k i p

kip

s i k

sik

m aa r

maar

r aa m

raam

p aa r

paar

r aa p

raap

k aa s

kaas

m aa k

maak

r aa r

raar

Echt lezen of woorden herkennen?

Sommige kinderen onthouden heel vlot de verschillende letters en klanken. Ze willen met die letters en klanken spelen en zelf nieuwe woorden maken. Ze kunnen niet alleen vlot de woorden op de woordkaartjes maken, ze maken ook zelf nieuwe woorden. Deze kinderen begrijpen al echt wat lezen is.

Andere kinderen kijken al heel goed. Als je ze een woordkaartje geeft, kunnen ze de juiste letters vinden en het woord op het kaartje maken. Ze kijken goed naar de vorm van de letters en ze zien de verschillen. Ze weten wat er staat omdat ze het prentje hebben gezien of omdat ze het woord in zijn geheel herkennen. Verander je één letter in het woord, dan weten ze niet meer wat er staat. Deze kinderen kunnen al heel wat knappe dingen en zijn hard aan het oefenen, maar ze lezen nog niet echt.

Om echt te lezen moeten kinderen de letters apart kunnen verklanken en moeten ze die klanken ook aan elkaar kunnen plakken tot een woord.

De spelletjes 'Rebusrecord' en 'Eén klank anders' vertrekken van een woordkaartje en daarna worden er nieuwe woorden gezocht door telkens één letterkaart te veranderen.

Hoe kun je een kind helpen om de letters aan elkaar te plakken tot een woord?

Sommige kinderen vinden het heel moeilijk om de letters aan elkaar te plakken tot een woord. Als ze de laatste letter hebben verklankt, zijn ze de voorgaande klanken misschien al vergeten. De klanken aan elkaar plakken tot een woord lukt dan niet. Toch doen deze kinderen heel hard hun best. Vindt je kind dit ook zo moeilijk? Help je kind dan stap voor stap.

Stap 1: Maak het woord met de letterkaarten

Geef een woordkaart aan je kind en laat je kind de letterkaarten zoeken om dat woord te maken op het spelbord. Neushoorn en vlieg wijzen de juiste leesrichting aan.

Stap 2: Verklank elke letter apart

Welke letters herkent je kind zelf? Welke letters moet jij nog voordoen? Laat je kind de klanken nazeggen. Kijk voor meer info bij 'Hoe moet je de letters juist verklanken?'

Stap 3: Plak de letters aan elkaar tot een woord – eerst luisteren, daarna pas lezen

Zeg de klanken traag na elkaar (bijvoorbeeld sss o k). Je kind moet nu niet kijken naar de letters, maar wel heel goed naar jou luisteren. Kan je kind de klanken dan aan elkaar plakken tot een woord? Herhaal indien nodig, eventueel met een kortere pauze tussen elke klank. Of je kunt een klank ook wat langer maken, intussen doe je alsof je nadenkt over de volgende letter en die klank plak je er dan meteen aan vast (bijvoorbeeld sssok). Niet alle letters kun je op die manier verlengen: b, d, p, t en k zijn plofklanken en zijn altijd kort. Maar bij letters als v, m, s, z, f, g ... kun je de klank wel wat langer uitspreken en dat is soms een grote hulp (bijvoorbeeld vvviss, mmmann, zzzonn, gggeeff).

Nadat je kind goed heeft geluisterd en de klanken aan elkaar heeft geplakt tot een woord, is het tijd om weer naar het woord te kijken. Nu gaan jullie het woord echt lezen. Doe het eerst nog een keer voor. Zeg de klanken terwijl je de letters aanwijst, zeg daarna het woord in zijn geheel (bijvoorbeeld s o k sok). Daarna doen jullie dit samen, of misschien wil je kind het nu helemaal alleen doen.

Voorlezen en samen speuren naar letters en woorden

Als je kind leert lezen, kun je het zelf lezen ook stimuleren door samen in prentenboeken, voorleesboeken, informatieve boeken, boeken met versjes en gedichten, strips, ... te speuren naar letters en woorden die je kind zelf kan lezen. Bijna elk boek dat je kind kan boeien, is hiervoor geschikt. Kijk bij de keuze van een boek wel kritisch naar het lettertype. Wijkt het lettertype niet te sterk af van de letters die je kind op school leert? Vindt je kind het lettertype duidelijk?

Sommige kinderen gaan heel soepel om met kleine verschillen in lettertypes. Als het lettertype voor je kind geen probleem is, kunnen jullie het boek gebruiken om samen te speuren naar letters en woorden die je kind al zelf kan lezen.

Sommige kinderen raken echter snel in de war door die kleine verschillen in lettertypes. Dat is niet zo verwonderlijk. Als kinderen leren lezen, leren ze goed te kijken naar die kleine verschillen. Die zijn immers belangrijk: bijvoorbeeld n en m, b en d, a en e, r en n ... Als we dan plots zeggen dat die kleine verschillen nu niet belangrijk zijn (bijvoorbeeld **a/a**, **g/g**), wordt het wel verwarrend. Struikelt je kind over die kleine verschillen in lettertypes, houd hier dan rekening mee. Kies een boek met een duidelijk lettertype.

Dit speuren naar letters en woorden kun je heel ongedwongen doen. Wijs eenvoudige woorden aan en vraag je kind of het die woorden al kan lezen. Of laat je kind zelf woorden aanwijzen die het al kan lezen. Als je kind lang genoeg heeft gespeurd, lees dan gezellig voor.

Bij het speuren naar letters en woorden kun je de letterkaarten uit 'aap kiest een kaart' gebruiken. En speuren in boeken kun je ook in spelvorm doen. Kijk op pagina 6 van het boekje bij 'aap kiest een kaart'.

'aap kiest een kaart' en 'aap leest een letter'

De illustraties voor het spel 'aap kiest een kaart' komen uit het boek 'aap leest een letter'. Het spel 'aap kiest een kaart' kan los van het boek gebruikt worden, maar als kinderen de verhaaltjes uit 'aap leest een letter' kennen, wordt het nog leuker. Bovendien is de link tussen letter, klank en illustratie duidelijker als je de verhaaltjes uit het boek 'aap leest een letter' kent.

Als je samen met je kind leest in het boek 'aap leest een letter' is het fijn om de letterkaarten met illustratie erbij te nemen. Zoek naar de doelletter in het verhaal. En zoek ook eens naar eenvoudige klankzuivere woorden die je kind al kan lezen. Misschien vindt je kind het wel leuk om die woorden te maken met de letterkaarten.

In het boek 'aap leest een letter' zijn de letters k, i, aa, a, m, n, p en s al aan bod gekomen en dan komt het verhaal van de ee. Met de letters die al aan bod zijn gekomen, kunnen enkele eenvoudige klankzuivere woorden worden gemaakt die je in dit korte verhaal over mees kunt terugvinden: mees, naam, aap, ik kan en maak.

Meer informatie over 'aap leest een letter' en hoe je dit boek kunt gebruiken om met jouw kind de klank-tekenkoppeling stap voor stap te oefenen, vind je [hier](#).

'aap kiest een kaart' en de kleine samenleesboekjes

De letterkaarten uit 'aap kiest een kaart' kun je ook gebruiken samen met de kleine samenleesboekjes 'aap leest een boek', 'muis zoekt een huis', 'mol in de put', 'sam is woest' en 'kas is boos'.

Met de letterkaarten uit 'aap kiest een kaart' kan je kind de korte klankzuivere woorden maken. Gebruik hiervoor de letterkaarten met vlieg. Bij deze letterkaarten hebben de klinkers een kleurtje gekregen. Je kind zal al snel merken dat de gekleurde letter heel vaak in het midden moet, tussen twee zwarte letters (de medeklinkers) in. En misschien wil je kind niet alleen de woorden poot en kat maken, maar ook speuren naar al die andere eenvoudige klankzuivere woorden die het al zelf kan lezen zoals muis, en, haar, dat, is, van, in, huis, moet en uit.

In de [online bijlage bij de kleine samenleesboekjes](#) vind je tips als je specifiek rond een bepaalde letter wilt werken.

sam is woest
ISBN 978 90 5924 884 7

muis zoekt een huis
ISBN 978 90 5924 883 0

kas is boos
ISBN 978 90 5924 886 1

mol in de put
ISBN 978 90 5924 885 4

aap leest een boek
ISBN 978 90 5924 944 8

Letter a en verschil tussen a en aa: lesbrief bij 'sam is woest'

Letter ui en verschil tussen ui en eu: lesbrief bij 'muis zoekt een huis'

Letter s en verschil tussen s en z: lesbrief bij 'kas is boos'

Letter m en verschil tussen m en n: lesbrief bij 'mol in de put'

Letter b en trucje om b en d uit elkaar te houden: lesbrief bij 'aap leest een boek'

Verzin een verhaal en schrijf zelf een boek van aap

De woordkaarten van 'aap kiest een kaart' kunnen ook gebruikt worden als inspiratie om zelf een verhaal te verzinnen. Maak een stapel met alle woordkaarten. Trek om de beurt vijf kaarten en vertel een verhaal waarin die vijf woorden voorkomen. Verzin zo een grappig of spannend verhaal, of bedenk jij liever een droevig verhaal?

De verhalenverteller zou zijn woordkaarten ook geheim kunnen houden. De luisteraar moet dan proberen te raden welke woorden de verteller moest gebruiken. Wie kan het best zijn woorden verstoppen in een boeiend verhaal?

Een verhaal kun je ook samen verzinnen. Trek om de beurt een woordkaart van de stapel en maak een zin waarin dat woord voorkomt. Vertel zo om de beurt een stukje van het verhaal.

Ook de letterkaarten kun je gebruiken als inspiratie voor een verhaal. Kies een letterkaart, bedenk zoveel mogelijk woorden met die klank en verzin een verhaal net zoals in het boek 'aap leest een letter'.

Of misschien wil je kind graag zelf een boek schrijven. Op de volgende pagina's vind je kopieerbladen om zelf aan de slag te gaan. Knip, plak, teken en schrijf een nieuw verhaal over aap en zijn vrienden. Op pagina 15 vind je ook nog een kopieerblad voor het omslag van het nieuwe boek van aap.

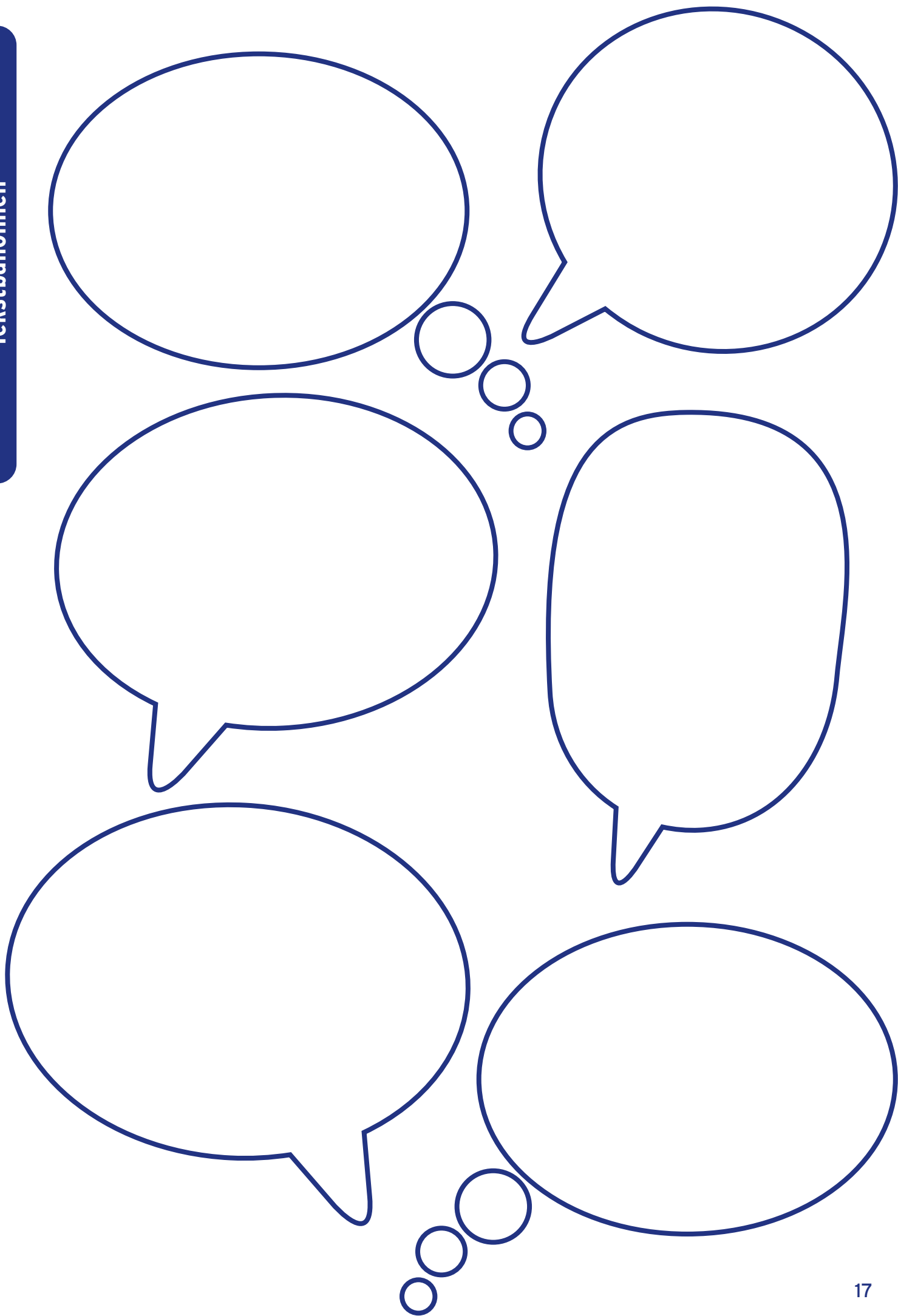
Dit boek is van .....

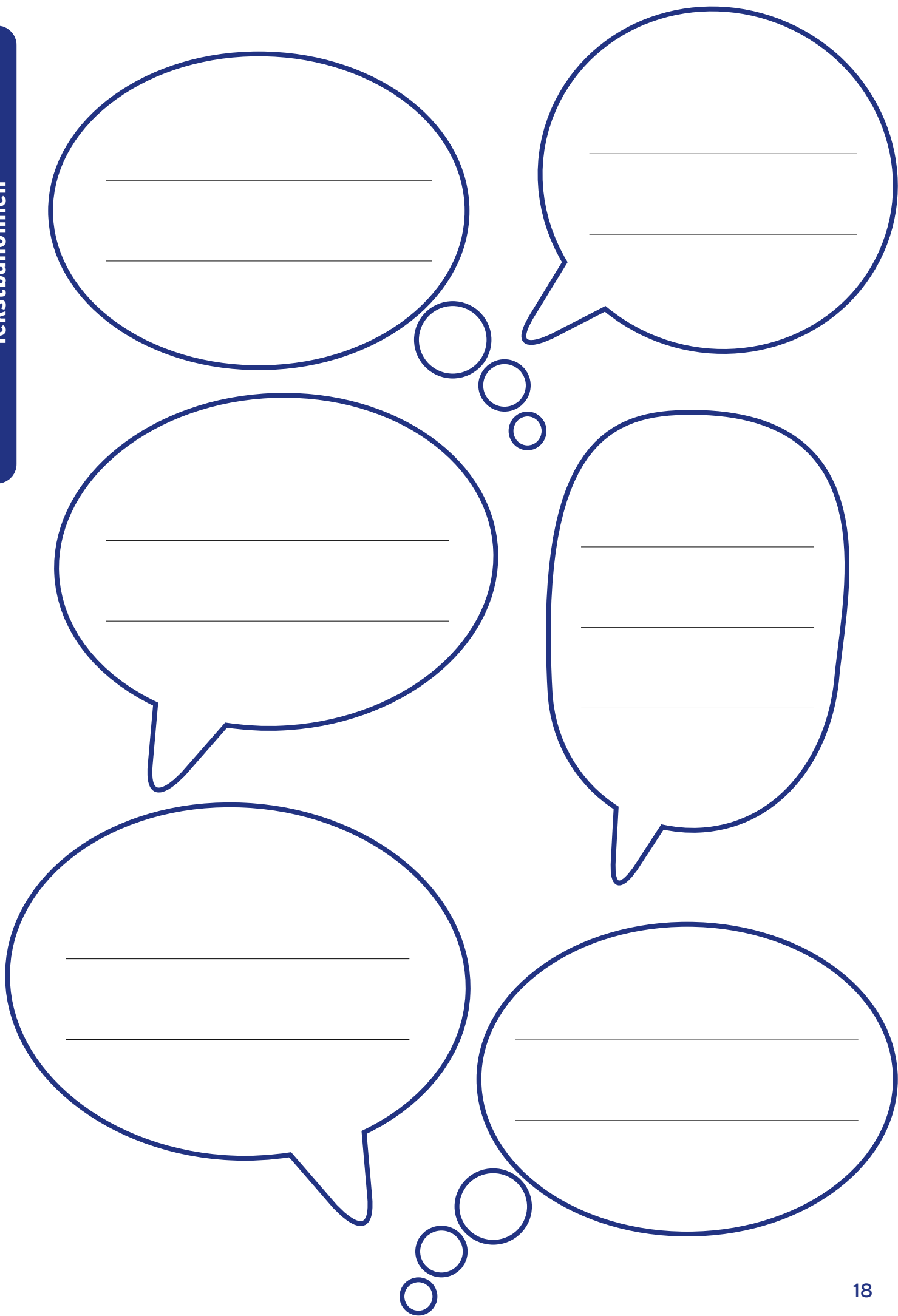
Four horizontal lines for writing the title of the book.

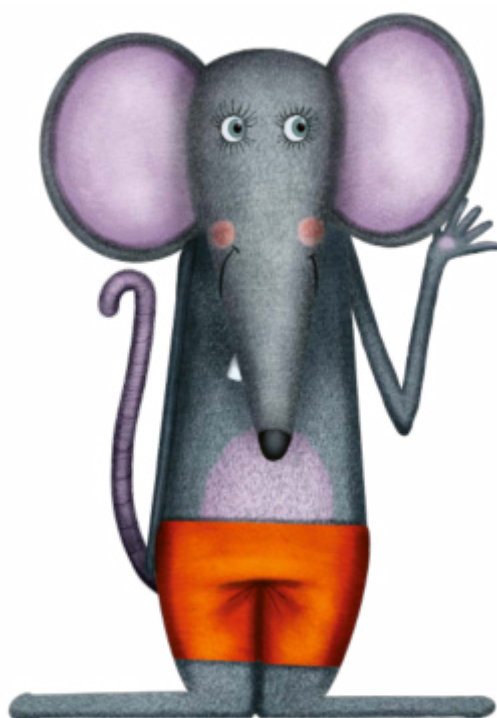
Ontdek 'aap kiest een kaart'!

Maak hier het binnenwerk van je eigen boek met de tekstballonnen en illustraties die je op de volgende bladzijden vindt. Knip, plak, teken en schrijf. Maak zelf een boek van aap!

Oefenen op maat

Vindt je kind lezen moeilijk, wees dan geduldig en oefen thuis regelmatig met de letters en klanken die op school al zijn aangeleerd. De letterkaarten uit 'aap kiest een kaart' kunnen gebruikt worden om helemaal op maat van jouw kind te oefenen.

Met de letterkaarten en de woordkaarten zou je ook nog heel wat andere spelletjes of oefeningen kunnen bedenken. Je kunt de letterkaarten ook als hulpmiddel gebruiken bij spelling.

Ben je ongerust over de vorderingen die jouw kind maakt, bespreek dat dan met de leerkracht van je kind.

Veel speel-, leer- en leesplezier met aap en zijn letters! Isabelle Gielen en Jan Van Lierde

Meer informatie over de auteur en de illustrator

Auteur: Isabelle Gielen www.isabellegielen.com

Illustrator: Jan Van Lierde www.janvanlierde.be

Ontdek meer van Isabelle Gielen en Jan Van Lierde!

